

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Grondwettelijk Hof – rolnummer 8500 – beroep tot vernietiging van artikel 2 van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 12 december 2024 – belastingimmunititeit van de overheid

Samenvatting

Negen Brusselse gemeenten hebben een beroep tot vernietiging van artikel 2 van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 12 december 2024 tot wijziging van de ordonnantie van 4 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ingesteld.

De bestreden bepaling werd ingevoerd als reactie op rechtspraak van het Hof van Cassatie dat heeft geoordeeld dat de goederen van het openbaar domein van de Staat en die van het privaat domein die bestemd zijn voor een openbare dienst of voor het algemeen belang, uit hun aard niet vatbaar zijn voor belastingheffing, behalve wanneer een wettelijke bepaling daar uitdrukkelijk in voorziet of als er in een voorwaardelijke vrijstelling voorzien is in de regelgeving (waarbij niet aan die vrijstellingsvoorwaarden is voldaan).

De middelen houden onder meer verband met een beweerde schending van het gelijkheids- en het non-discriminatiebeginsel en het recht op eigendom.

Een tussenkomst is niet aangewezen gezien dit niet consequent zou zijn t.a.v. het door de Vlaamse Regering tot op heden gevoerde beleid. Bovendien zou dit uiteindelijk kunnen leiden tot een escalatie van juridische procedures zoals het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nu zelf ook aangeeft in een recent voorstel van ordonnantie dat als voorwerp heeft om de bestreden bepaling terug te draaien.

De griffie van het Grondwettelijk Hof heeft op 1 juli 2025 aan de Vlaamse Regering kennis gegeven van bovenvermeld beroep tot vernietiging van artikel 2 van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 12 december 2024 “tot wijziging van de ordonnantie van 4 april 2024

houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”, ingesteld door de gemeente Oudergem en anderen.

Het beroep tot vernietiging is voornamelijk gericht tegen een nieuwe paragraaf (art. 2, §3 van voormelde ordonnantie) die bepaalt dat onverminderd de vrijstellingen die expliciet voorzien zijn door de wet, openbare domeingoederen en de private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang onderworpen zijn aan de gewestelijke heffingen en belastingen.

Met die bepaling wordt ingegaan tegen rechtspraak van het Hof van Cassatie dat heeft geoordeeld dat de goederen van het openbaar domein van de Staat en die van het privaat domein die bestemd zijn voor een openbare dienst of voor het algemeen belang, uit hun aard niet vatbaar zijn voor belastingheffing. Hieruit volgt dat deze goederen enerzijds maar onderworpen zijn aan belasting wanneer een wettelijke bepaling daarin uitdrukkelijk voorziet en anderzijds dat de bepaling van artikel 172, tweede lid, Grondwet, krachtens hetwelk geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet, niet erop van toepassing is (Cass. 23 februari 2018, F.16.0102.F; Cass. 25 november 2021, F.19.0139.N, F.19.0141.N en F.19.0143.N).

In deze laatste groep van arresten van 25 november 2021 verduidelijkt het Hof dat als er in een voorwaardelijke vrijstelling voorzien is in de regelgeving, de vrijstellingsvoorwaarden moeten vervuld worden opdat een overheid kan vrijgesteld worden van de belasting (in casu betrof het de vrijstelling van onroerende voorheffing voor nationale domeingoederen).

Als middelen worden voornamelijk aangehaald:

- **schending van artikel 10, 11 en 172 van de Grondwet (gelijkheids- en het non-discriminatiebeginsel)**

Er wordt door verzoekers uiteengezet waarom openbare domeingoederen en private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang wezenlijk verschillen van de goederen van het privaat domein die geen dergelijke bestemming hebben (en dus verschillend zouden moeten behandeld worden door de geviseerde bepaling). Ze wijzen hiervoor op de bijzondere positie in het recht van openbare domeingoederen en private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang.

Verzoekers wijzen ook op de rechtspraak van het Hof van Cassatie over belastingimmunititeit voor de overheid (cf. infra titel 3, A). Hoewel in deze recente rechtspraak wordt aangegeven dat een wettelijke bepaling een uitzondering kan vormen op het principe van belastingimmunititeit vragen verzoekers zich af hoe dit verenigbaar is met het principe dat de goederen van het openbaar domein en de goederen van het privé-domein bestemd voor een openbare dienst of van algemeen belang uit hun aard niet vatbaar zijn voor belastingen. Ze wijzen erop dat het Hof van Cassatie zich bovendien niet uitgesproken over de verenigbaarheid van een dergelijke wet met het gelijkheidsbeginsel (daar het daar niet voor bevoegd is).

Ze wijzen er verder nog op dat de goederen in kwestie in de regel improductief zijn en dus geen inkomsten kunnen opbrengen die de fiscale lasten zouden kunnen compenseren.

Tot slot wordt ook gewezen op de budgettaire autonomie van de gemeenten, afgeleid uit de artikelen 41 en 162, §2, 2° Grondwet. De gewestelijke belastingen op openbare domeingoederen en private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang zou deze autonomie ondermijnen.

- **schending van artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM (recht op eigendom)**

In het tweede middel voeren de verzoekers aan dat de bestreden bepaling, die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de uitdrukkelijke bevoegdheid geeft om openbare domeingoederen en de private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang te belasten, tot een buitensporige aantasting van hun vermogen leidt.

Geen tussenkomst Vlaamse Regering

Het beroep tot vernietiging van artikel 2 van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 12 december 2024 tot wijziging van de ordonnantie van 4 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, werd aan de Vlaamse Regering betekend op 1 juli 2025.

De Vlaamse Regering kan een memorie neerleggen tot en met 18 augustus.

Een tussenkomst is evenwel niet aangewezen:

- 1) Er is in het Vlaamse Gewest geen gelijkaardige decretale bepaling op basis waarvan overheden op algemene wijze belastbaar worden gesteld zoals in de geïssueerde ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het zou niet consequent zijn dat de Vlaamse Regering een regeling gaat verdedigen waarin ze zelf niet heeft voorzien. Het was overigens een bewuste keuze dat het Vlaamse Gewest zich heeft geconformeerd aan de rechtspraak van het Hof van Cassatie en geen verder regelgevend initiatief heeft genomen.

- 2) Mocht de Brusselse regeling vernietigd worden zou dit dus voor het Vlaamse Gewest enkel neerkomen op een status quo.
- 3) Tot slot is ook de vraag welke impact een recent voorstel van ordonnantie¹ gaat hebben op deze problematiek. Indien dit voorstel van ordonnantie wordt goedgekeurd, wordt de bestreden regeling teruggedraaid en wordt hierdoor de zaak voor het Grondwettelijke Hof zonder meer zonder voorwerp. Meer in het algemeen blijkt uit de wetshistoriek dat er in het Brussels Hoofdstedelijk gewest meerdere 180°-koerswijzigingen zijn m.b.t. deze problematiek.

---

¹ Er is op 27 juni een voorstel van ordonnantie ingediend in het Brussels parlement om artikel 175 van de Codex van de openbare financiën in zijn oorspronkelijke toestand, d.i. dus zoals voor de ordonnantie van 12 december 2024, te herstellen. Als motivering hiervoor wordt aangehaald dat er onvoldoende debat heeft plaatsgevonden over de belastbaarstelling van overheden en dat de reikwijdte van de wijziging, de concrete gevolgen ervan voor de plaatselijke besturen en de juridische gevolgen niet werden besproken (Voorstel van ordonnantie tot wijziging van artikel 175 van de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, BRUSSELS PARLEMENT, 2024-2025, nr. [A-146/1](#)) (Zie voor een actuele stand van zaken van dit dossier: <https://www.parlement.brussels/weblex-doc-det/?moncode=QC534&montitre=&base=1>)

- In de initiële versie van artikel 175 van de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (publicatiedatum 25/04/2024) werd de uit de rechtspraak van het Hof van Cassatie voortvloeiende belastingimmunititeit voor de betrokken domeingoederen via ordonnantie verankerd
  - Via de hier bestreden ordonnantie werd dan voormelde rechtspraak buiten spel gezet
  - Er ligt nu dus een voorstel van ordonnantie voor om alsnog deze rechtspraak toe te passen en dus de belastingimmunititeit terug in te voeren. Dit voorstel is er op gericht een toevloed aan geschillen met onzekere uitkomst te vermijden.
- 4) Het evenwicht dat door de rechtspraak van het Hof van Cassatie is tot stand gebracht is positief en mag niet verloren gaan. Een tussenkomst van de Vlaamse Regering en het eventueel aannemen van een decretale regeling zou ook in het Vlaamse Gewest echter terug tot heel wat rechtszaken kunnen leiden tussen overheden (bv. met de gemeenten, provincies, intercommunales, etc...).

Tegen die achtergrond is een tussenkomst door de Vlaamse Regering niet aangewezen.

Het is uiteraard aangewezen om zowel de uitspraak van het Grondwettelijk Hof als van de evolutie van de regelgeving in verband met dit onderwerp verder te blijven opvolgen.

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS